ZATURDAG — A°. 1861. N°. 17. — 19 JANUARIJ.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

Watersnood ! !

Ofschoon de strenge vorst de magt van het water nog beteugelt, kan de dooi spoedig de sterke banden te niet doen. Door nieuwen aanvoer van water zullen de ijsmassa's dan in beweging komen, en zal het water van zijne kluisters ontslagen, met vernieuwd geweld de schotsen en schollen aanvoeren, er de dijken mede beuken en met grootere onheilen ons nog bedreigen, dan wij reeds over eene groote streek zagen gebragt.

In dien toestand moeten wij er op blijven aandringen, dat de liefdadigheid niet verflaauwe, en meenen wij ook van onze zijde in het ontvangen van giften voor de noodlijdenden door den watersnood te moeten voortgaan.

Sinds gister, toen wij in 't geheel *f* 2309,12⁵ hadden ontvangen, werd nog aan ons bureau bezorgd:

BOMMEL.

P. C. M. T. f 2,50 en de volgende oude munten: Een driegulden, een rijksdaalder, een ½dito Lodew. Nap. 1808, drie diverse guldens, vier diverse kwartguldens, een zes 't half, een scheepjes-schelling, een zilveren Gelderschen duit (Welke stukken diponible zijn voor liefhebbers). — P. M. f 2,50; I. 3 koep. f 9,18; M. koep. f 1,25⁵; G. f 2.— M. M. f 5.— K. V. R. eene dienstbode f 0,50. Opbrengst van eene te Benschop gehouden volksvoorlezing f 24.—; van de sigarenfabriek der Gebr. V. H. f 10.—. P. L. f 2,50. Totaal f 59,41⁵. Algemeen totaal 2368.54.

KENNISGEVING.

De Burgemeester der stad Utrecht,

Lettende op het bepaalde bij art. 7 alinea 2 der wet van den 4. Julij 1850, Staatsblad n°. 37, regelende het kiesregt enz, noodigt de inwoners dezer gemeente uit, om, zoo zij elders in de directe belastingen zijn aangeslagen, daarvan voor den 15. Februarij aanstaande te doen blijken, waartoe hun de gelegenheid zal zijn opengesteld ter Stads Secretarie dagelijks (Zondagen uitgezonderd) van des morgens negen tot des middags twee ure.

Utrecht, den 18. Jan. 1861. — De Burgemeester voornoemd, N. P. J. KIEN.

UTRECHT, Zaturdag 19 Januarij.

Dat de algemeene rigting der tijdingen heden eene vredelievende blijft, 't is eene verklaring, waarmede ook wij thans beginnen; de wapeningen blijven wel hier en daar voortduren en kwestien zijn er voldoende, maar we zeiden het reeds voor onderscheiden dagen, de oorlog schijnt onvermijdelijk, maar hij is werkelijk zoo goed als onmogelijk. Zelfs de mogendheden, die van den krijg nog iets goeds zouden durven verwachten, hebben de magt niet het tot dat uiterste te drijven. Het verschiet is dus: behoud des vredes bij voortdurend gespannen toestand in Europa.

Van Italie is heden geen nieuws. Morgen loopt de fatale termijn af, waarop de laatste fransche vaartuigen Gaeta zullen verlaten, en het lot dier vesting, en daarmede ook de herstelling van de orde in Zuid-Italie, zal beslist worden. Inmiddels heeft prins *Carignan* het Napelsch kabinet te zaamgesteld, waarvan de liberale oud-minister van koning *Frans II*, *Liberio Romano*, het hoofd schijnt.

Uit Weenen wordt berigt, dat de regering tegenover de houding van het Neutraer-komitaat omtrent het geregtshof de regten der autoriteit heeft gehandhaafd, (gelijk wij gister reeds in een deel onzer oplaag mededeelden), en dat te Pesth is aangenomen voorloopig de Oostenrijksche wetten te behouden, om niet in wetteloozen toestand te geraken.

Denemarken blijft zich wapenen, en de geestdrift voor de Deensche regten openbaart zich te Kopenhagen krachtig. Het is intusschen niet te denken, dat de Duitsche Bondsdag het tot het uiterste zal drijven, waartoe zelfs Pruissen nu weinig gezind schijnt. Uit dien hoofde is er voor eene schikking in deze kwestie, die door de drie grootmagten Engeland, Frankrijk en Rusland zeer gewenscht wordt, en waartoe Brittanje vooral al zijn invloed te Berlijn en Kopenhagen bezigt, nog wel kans.

Uit N. Amerika wordt berigt, dat de opgewondenheid in het zuiden voortduurt, en men aldaar van geen *compromis* wil weten. Blijft dit zoo, dan moet men verwachten, dat het noorden den het toegeworpen handschoen zal oprapen. In Engeland let men zeer op den loop der gebeurtenissen over den Oceaan. Uit een politiek oogpunt zou men eene splitsing der magtige republiek te Londen niet ongaarne zien; ook voor Kanada zou dat gunstiger schijnen. Maar moet een krijg die scheuring voorafgaan, dan zou de handel er zeer door kunnen lijden, en uit een handelsoogpunt hoopt men derhalve, dat Zuid Karolina's plannen nog in hunne oorsprong zullen kunnen gestuit worden.

De sinds gisteren ontvangen **telegrafiesche depeches** laten wij hieronder volgen:

Napels, *Donderdag*. Prins *Carignan* heeft tot raadsleden van het onderkoningschap benoemd: binnenl. zaken en landbouw *Liberio Romano*; justicie *Daossa*; policie *Spaventa*; financiën *Latevra*; onderwijs *Imbrani*; kerkel. zaken *Mancini*; openb. werken *Oberti*. Er is eene kommissie van financiën ingesteld onder voorzitterschap van den heer *Manna*.

Cattaro, *Donderdag*. De aanval der Montenegrijnen op Spütz was slechts beraamd, doch werd niet volbragt, ingevolge de vertoogen door de konsuls van Oostenrijk, Frankrijk en Rusland daartegen ingediend. Vorst *Nikolaas I* heeft zijne troepen teruggetrokken, in afwachting van de voldoening, hem door de Porte toegezegd.

Kopenhagen, *Donderdag*. Eene wet is verschenen, waarbij in het koningrijk Denemarken en het hertogdom Sleeswijk 6700 matrozen opgeroepen worden. Het stoomfregat Sjoelland is uit West-Indie terug geroepen. Een adres, door alle leden van het *Landsthing* en het *Volksthing* onderteekend, is op eene openbare plaats nedergelegd, ten einde de burgers er ook hunne handteekeningen op kunnen plaatsen. In dat adres wordt de regering uitgenoodigd wederstand te bieden aan elke poging van het buitenland, om zich in de binnenlandsche aangelegenheden van Denemarken te mengen, en niet toe te geven, dat de Deensche nationaliteit in Sleeswijk op eenigerlei wijze worde gekrenkt; doch tevens verlangen de adressanten, dat er zulke maatregelen worden genomen, waardoor Sleeswijk eene met de Deensche grondwet overeenstemmende vrijheid erlange.

Pesth, *Donderdag*. In de heden gehouden algemeene vergadering van vertegenwoordigers der burgerij van deze stad bestreed de heer *Deak* het voorstel tot de onmiddellijke overname der regtsbedeeling. »Op dezen oogenblik," zeide hij, »heeft men slechts te kiezen tusschen de Oostenrijksche wetten en regeringsloosheid." Het daarna door den heer *Deak* gedane voorstel, strekkende dat men zich aan de Oostenrijksche wetten houden totdat de *judex curiae* de overdragt van de regtsmagt zal hebben verordend, is aangenomen.

Weenen, *Vrijdag*. In de *Wiener Ztg*. leest men het volgende: »De gewelddadige handelingen van het komitaat van Neutra tegenover het geregtshof aldaar noopten de regering, zich met kracht tegen deze manifestatien te verzetten en er afdoende maatregelen tegen te nemen. Volgens een telegrafiesch berigt werd het geregtshof, zonder dat geweld werd gebezigd, in zijnen vorigen werkkring hersteld, en kunnen de leden van en ambtenaren bij dit kollegie weder hunne bij de wet voorgeschreven werkzaamheden verrigten."

Het dividend der nationale bank is door de regering op *f* 28 vastgesteld. (*Reeds gister in een gedeelte onzer oplage medegedeeld.*)

Londen, *Vrijdag*. Washington 4 Jan. In Zuid-Karolina heeft de wetgevende vergadering de doodstraf bedreigd tegen ieder, die tegen dezen staat oorlog voert, de regtsbevoegdheid der regtbank van de Unie aan de geregtshoven van den staat, en de wetgevende magt aan de algemeene vergadering overgedragen. Het voornemen bestaat om de troepen der Unie op het fort Sumter de voedingsmiddelen te onthouden en op de vlotten hen aan te tasten. Het voorstel is gedaan om de bondskotter in den grond te boren, wanneer dit schip te Charleston mogt binnenloopen om de belastingen te doen innen. De forten Savannah en Mobile zijn door de milicie bemagtigd, en men heeft plan van Washington bezit te nemen, ten einde de installatie van den heer *Lincoln* als president te beletten!

Marseille, *Vrijdag*. Uit Gaeta dd. 15 wordt berigt: De ambassadeurs van Rusland, Oostenrijk, Pruissen, Saksen en Toskane zijn alhier aangekomen en zullen naar Rome terugkeeren. Men verzekert alhier, dat Pruissen, na afloop van den wapenstilstand, zijn gezant uit Turijn zal terugroepen. Er zijn officieren afgezonden om de beweging in de Abruzzen en Kalabrie te besturen. In Kalabrie schijnt zij beperkt tot de provincie Catanzaro. Te Rome zijn 7 personen gearresteerd, ter oorzake van de demonstratien in het Apollotheater. Vele inwoners van Gaeta begeven zich naar Rome, om aldaar den afloop der zaken te verbeiden.

Dresden, *Vrijdag*.

De Tweede Kamer heeft met 57 tegen 12 stemmen besloten den afgevaardigde *Jungnickel* geen toestemming te geven om het kieswet-ontwerp van 1849 weder in te dienen.

Parijs, *Vrijdag*.

Uit Madrid wordt van gisteren gemeld, dat het ministerie in de kortes het gerucht, als zou een Spaansch schip naar Gaeta gezonden zijn, tegengesproken en daarbij te kennen gegeven heeft, dat de Spaansche vloot bevel heeft ontvangen, overeenkomstig de bedoelingen der regering, eene strikte onzijdigheid in acht te nemen.

Turijn, *Vrijdag*.

Gister zijn twee fregatten met troepen naar onze vloot in de golf van Gaeta vertrokken.

De *Gazz. di Torino* verklaart de geruchten omtrent veranderingen in ons ministerie voor ongegrond.

— Z. M. heeft benoemd tot regter-plaatsverv. in de arrond.-regtb. te 's Gravenhage, mr. *A. A. de Pinto*, advokaat, en jhr. mr. *J. J. de la Bassecour Caan*, plaatsverv. kantonr. en advokaat; tot lid der komm. van administr. over de gevangenissen te Utrecht mr. *P. Brantsma*, offic. van just. bij de arrond.-regtb.; — eervol ontslag verleend aan den heer *N. F. Michaëlis*, als lid der komm. van adm. over de gevangenissen te Hoorn, en in zijne plaats benoemd den heer *J. van der Vecht*, ingen. van den waterstaat te Hoorn; ontslagen als direkt. van het postkantoor te Vlissingen *P. J. A. Schouten*, en in zijne plaats benoemd den heer *B. H. Esser*, direkt. van het postk. te Sneek; — overgeplaatst bij het pers. van de gen. dienst der landm. hier te lande den offic. van gez. 3. kl. *S. P. van Weezel*, bestemd voor de milit. gen. dienst in Oost-Indie; benoemd tot sekr.-gen. van het ministerie van oorlog mr. *O. W. Stavenisse de Brauw*, referend., en hem belast met het bestuur der werkzaamheden van het bureau sekretariaat.

*— Uit 't Hage schrijft men ons:

»Ten gevolge der jongste veranderingen in het personeel der administratie, is de majoor intendant *de Roij van Zuidewijn* van het garnizoen te Maastricht alhier overgeplaatst bij het bureau der komptabiliteit aan bovengemeld ministerie, zullende hij te Maastricht worden vervangen door den majoor intendant *v. Hees* van het garnizoen te Groningen, terwijl de funktien van intendant in laatstgemelde plaats zijn opgedragen aan den kapitein intendant *de Haart*, thans werkzaam bij den intendant in het garnizoen te Utrecht."

— De *Amst. Ct.* meldt, dat onze gezant te Petersburg, baron *Gevers*, aan mevr. *Ristori*, die zich aldaar bevindt, een feest heeft gegeven, dat door de gezanten van Frankrijk, Engeland, Spanje, door graaf *Nesselrode*, baron *Stieglitz*, en de aanzienlijkste Russ. heeren werd bijgewoond; bij die gelegenheid heeft baron *Gevers* der treurspelspeelster namens Z. M. den koning eene gouden medalje ter hand gesteld.

— Het schroefstoomschip de Vecht, komm. luit. 1. kl. *Modderman* is Donderdag te Hellevoet in dienst gesteld.

*— Ook op het gymnasium alhier is door bemiddeling van twee leden der hoogste klasse, op woensdag en donderdag, in de verschillende klassen eene kollekte gehouden, voor de lijdenden door den watersnood, welke de aanzienlijke som van 100 gulden heeft opgebragt.

— De rector magnificus te Leyden, mr. *J. de Wal*, de tijdsomstandigheden in aanmerking nemende, heeft besloten den gebruikelijken maaltijd bij gelegenheid zijner aftreding op 8 Febr. e. k. niet te geven, maar de daarvoor bestemde gelden, ten bedrage van 500 gulden, aan de noodlijdenden in den Bommelerwaard af te staan.

— Te Abkoude is bij de kommissie voor de noodlijdenden ontvangen *f* 32.70, zijnde vrijwillige giften, in eene vriendschappelijke muzikale bijeenkomst bijeengebragt.

*— Per telegraaf wordt uit Vreeswijk gemeld, dat het water heden morgen ten 8 ure 2.85 el onder n. p stond, met een val van 11 duim. IJs vast.

Te Keulen was de stand 5 vt., 7½ d. IJsgang onveranderd.

Uit Wijk bij Duurstede meldt men ons, dat heden morgen het water aldaar, door den nabij gelegen dam, 2¼ duim was gewassen.

Een lid van een der Utrechtsche kommissien van onderstand voor den watersnood stelt ons welwillend in staat de volgende bijzonderheden op te nemen:

»Gisteren avond van een bezoek te Zalt-Bommel teruggekomen, waar wij het genoegen hadden eigenhandig eenige gelden en goederen, ook ons zoo mild door Utrechtsche ingezetenen ter hand gesteld, aan de algemeene kommissie van den Bommelerwaard over te geven, en tevens gelegenheid hadden eenige inlichtingen te vragen omtrent de meest noodige kleedingstukken, tot welker aankoop ons eene aanzienlijke som was geworden, zoo zal het welligt niet onnut zijn iets van onze bevindingen mede te deelen. Wij willen niet uitweiden over de ellende, die men aanschouwt, over de moeijelijke taak der kommissie, noch over den ijver waarmede die wordt volbragt; maar liever eenige praktische wenken geven, omtrent de thans meest gevoelde behoeften. Zoo is het overal aanstonds gebleken, dat in de eerste behoeften aan kleedingstukken, op eenige kleinigheden na, waaraan wij onmiddellijk hebben kunnen voldoen, vooreerst vrij wel is voorzien. Wil men nog iets zenden, hetzij dan vooral niet van luxueusen, zooals meerdere malen het geval was, maar van den meest eenvoudigen aard. Terwijl echter de eenmaal uitgedeelde kleederen blijven bestaan, zoo geldt dit niet voor de dagelijks terugkeerende mondbehoeften. Veel is er noodig, om binnen Bommels muren dagelijks een twaalfhonderdtal te voeden en bovendien nog eenige gezinnen in de omliggende dorpen. De toestand van Bommel blijft, bij intredenden dooi en losgaan van het ijs steeds zeer bedenkelijk. Hoogst waarschijnlijk zal het alsdan voor eenigen tijd ongenaakbaar en alle toegang afgesneden zijn; en hoe lang dat kan duren is niet te bepalen. Men wenscht dus zeer voorraad van levensmiddelen, die bewaard kunnen worden, binnen de stad voorhanden te hebben. Daarheen strekken thans in de eerste plaats de wenschen. Gort, erwten, boonen, en andere grutterswaren, ook graan, meel en rijst zijn zeer welkom. Eenige ponden gerookt spek, die een der welwillende gevers ons reeds vroeger in staat stelde daarheen te zenden, kwamen zeer te stade. Aardappelen zouden in aanmerking kunnen komen, zoo er geen vrees voor vorst ware. Zou scheepsbeschuit ook niet goed zijn? Wij meenen hiermede genoegzaam te hebben te kennen gegeven, welke thans de voornaamste behoeften zijn. Wie daarin kan helpen voorzien, zal het meeste nut doen. Wij meenen dan ook in den geest van de milde gevers te zullen handelen, indien wij de voor kleederen bestemde gelden thans voor het grootste gedeelte liever aanwenden tot het aankoopen van levensmiddelen."

* Uit Gorkum wordt nader welwillend gemeld:

»De inkomende giften zijn gansch niet onbelangrijk, maar de nood is groot en loopt over een uitgebreid terrein; dezer dagen zijn van hier ook wagens geladen met levensbehoeften en andere goederen verzonden naar Herwijnen, Vuren, Nieuwaal en andere dorpen, niet in den Bommelerwaard gelegen, maar aan den noordelijken Waaloever, waar vele buitendijksche bewoners door ijskruijing en hoogen watervloed hunne huizen en inboedel verloren hebben, veel gebrek leden, en wel de wagens met goederen en brood enz. naar den Bommelerwaard langs hunnen dijk zagen vervoeren, maar zelven aan alles bleven gebrek lijden; wij hebben gemeend deze door den watersnood van alles beroofden niet te mogen vergeten, en voorts den Bommelerwaard het beste te kunnen helpen door overneming ter verpleging binnen onze muren van een groot aantal harer meest behoeftige en noodlijdende inwoners, die veel minder kostbaar alhier kunnen worden verwarmd, gevoed en van het noodige voorzien, dan het daartoe vereischte gestadig aan hen toe te voeren is. Intusschen staan de regtstreeksche toezendingen van goederen en levensmiddelen naar de overstroomde dorpen, ten behoeve der aldaar nog verblijvende bewoners niet stil; een en ander geeft aan de kommissie zeer veel bemoeijenissen, die echter met alle orde en regel gepaard gaan.

»Zoo zijn de opgenomene kinderen in onze stad voor zooverre zij daartoe de jaren hebben, gereegeld op een onzer openbare scholen het onderwijs genietende; de mannen onder behoorlijk toezigt van eenige leden der kommissie aan nuttigen arbeid; de slaapplaatsen van beide seksen zijn in afzonderlijke gebouwen geheel afgescheiden.

»Wat wij overigens met den ingevallen dooi te gemoet gaan, ligt duister voor ons; velen zijn in bange vrees voor de rondom onze stad gelegene hoogheemraadschappen, wier duizenden bewoners niet minder in groote zorgen zijn."

Uit Brakel wordt nog geschreven, dat men er de bangste nachten doorbragt, eerst de twee dadelijk na den doorbraak, en toen de twee daarop volgenden, toen, door vereeniging van het water van Maas en Waal, de vloed steeds hooger werd; aan slapen was in die 4 nachten niet te denken. Alles werkte en zorgde, en de burgemeester *v. Os* gaf de schoonste bewijzen van zijn ijver. Minstens bleef men te Brakel 60 uur van alle verkeer met andere plaatsen afgesneden. De watervrije gebouwen zaten, even als te Zuilichem, opgepropt met menschen; er was behoefte aan alles, waarin gelukkig de dadelijke hulp, door de dagbladen en kommissien aangevoerd, onder de laatsten die van Bommel en Gorkum in de eerste plaats, voorzagen.

De predikant van Zuilichem, die den 6. en 7 90 menschen huisvestte, welke lieden thans te Gorkum worden verzorgd, had zelf vrees voor zijne woning gehad en was Zondag's nachts ten 11 ure, met vrouw en zoon tot aan de knieën door het water loopende, naar den dijk gevlugt, en bij 14 gr. koude een half uur op dien dijk gebleven, tot dat een nadere dijkbreuk het gevaar van zijne woning afleidde; de bijna 100 kostgangers heeft de predikant 8 dagen in zijn huis verzorgd. Te Nieuwaal waren de bewoners van een op den dijk staand huis, juist uit hunne woning vertrokken, toen het huis door het water werd verzwolgen.

Te Vlissingen was het ijs eergister door den Oostenwind opgeruimd; voor Breskes was er Dingsdag veel drijfijs, en zat het strand vol. Antwerpen is van Vlissingen niet meer te bereiken; ook met ter Neuzen is de gemeenschap belemmerd, zoodat die van Vlissingen op Breskes de eenige voor Staats-Vlaanderen met Holland blijft

Bij Obbicht en Papenhoven dreigt de dijk te bezwijken, waarom de hoofdingenieur *Badon Ghyben* er van Maastricht is heengetrokken

Van 't verongelukken van menschen verneemt men nog weinig. Te Hedel is door den brand van de school niemand gedeerd. Te Herpen is echter de schipper, die personen van Ravestein naar 's Bosch overzette, door den dijkbreuk overvallen, en met zijne schuit onder het ijs gekomen; hij laat vrouw en 5 kinderen na.

Om het gevaar bij een dooi te verminderen worden overal kistingen op de dijken aangebragt of onderhouden, te Werkendam worden de dammen in de Bakkerstal en 't Steurgat door een honderdtal werklieden opgeruimd.

De uitgestrektheid, welke door de dijkbreuk in den Bommelerwaard is geïnundeerd, bedraagt 15800 bunders land of 21 dorpen. 19000 inwoners zijn grootendeels van alles beroofd.

De adjudanten des konings gaan voort den staat van zaken in de overstroomde of nabijgelegen streken in oogenschouw te nemen, ten einde verslag aan Z. M. te doen.

Door den Kommissaris des Konings in onze provincie is opgaaf verzocht van de gemeente-besturen, wat er reeds voor de noodlijdenden is bijeengebragt of nog zal gedaan worden.

De gedep. Staten van Limburg hebben bij verschillende oproepingen de burg. en weth. en de ingezetenen uitgenoodigd, gelden bijeen te brengen ter tegemoetkoming van door den waterramp getroffen landgenooten. — De min. van justicie heeft de nog aanwezige lokalen van het voormalige huis van reklusie voor de vlugtelingen van Dungen en St. Michielsgestel opengesteld, die meerendeels te 's Bosch eene schuilplaats zoeken.

Te 's Hage is thans bij de kommissie reeds bij de *f* 18,000 ontvangen, behalve de *f* 11,000 der kollekte. — Te Dordt is in geld en geldswaarde *f* 5249.— verzameld. — Te Groningen was den 18. reeds *f* 6298,— bijeengebragt. — Te Leiden was den 17. bij de kommissie *f* 3888,— gestort. — Te Vlissingen is bij het personeel der marine *f* 350 bijeengebragt, en door de ekwipaadje van 't stoomfregat Wassenaer van 1 tot 4 dagen soldij afgestaan.

Te Bergen op Zoom was den 17. *f* 1370,—, te Wormerveer *f* 1135, te Geertruidenberg *f* 500.— bijeengebragt. — Het liedertafel-koncert te Rotterdam leverde *f* 481,25 op.

De Hibernia-steenkolenmijn heeft eene massa gruis voor de noodlijdenden beschikbaar gesteld.

Niet alleen in Belgie, waar te Antwerpen den eersten dag 1500 fr. en nu reeds 20,000 fr. zijn bijeengebragt, maar ook te Parijs liggen bij onzen gezant en den konsul-generaal inschrijvingslijsten voor den Watersnood. Van wege den heer *Hollander*, te Brussel, is reeds 450 fr. voor den watersnood aan 't min. van binnenl. zaken overgemaakt, geld, door eenige vrienden verzameld. Deze sympathie van het buitenland voor het onheil, ons vaderland getroffen, verdient zeer de aandacht.

De *A. Ct.* zegt dat de baron *Rijckevorsel*, raadsheer te 's Bosch, een plan aan den raad heeft ingediend, om voor *f* 25,000 die stad voortaan watervrij te maken; een dergelijk plan is vroeger door den kapt.-ingenieur jhr. *Snoeck* voorgestaan.

De *Staats Ct.* bevat het volgende:

Keulen, 18 Jan., 8 ure. Waterstand in 24 uren 0.04 el gevallen. Veel minder ijs. Tiel, 18 Jan., 8 ure. Waterstand 1.79 el onder noodpeil, val 0.08 el. Bommel, 18 Jan., 8 ure. Waterstand 6.37 el + AP.; val 0.06. Overstroomingswater 5.32 el + AP., in 24 uren gevallen 0.09 el. Kwelwater 0.05 el gevallen. IJs vast. De dijken goed. Gorinchem, 18 Jan., 8 ure. Waterstand 2.00 el onder noodpeil, val 0.05. Te Hardinxveld, waterstand 2.53 el onder noodpeil, val 0.04 el. In de Nieuwe Merwede aan de Paulownahoeve, waterstand 2.22 el + AP., val 0.07 el. Men is gisteren begonnen, met ruim honderd man, het ijs op de dammen in de Bakkerskil en in het Steurgat op te ruimen. Die opruiming wordt heden voortgezet. De Linge te Gorinchem 2.87 el + AP. Vóór Loevestein is de dikte van het ijs 0.40 el. Arnhem, 18 Jan., 11 ure. Water 2.08 el onder noodp., val 0.12 el. Het ijs vast. Te Westervoort, waterst. 2.00 el onder noodp., val 0.09 el. Te Heusden, waterstand 1.80 el onder dijkskruin, val 0.11 el. De versterking van het dijkvak te Hedikhuizen, en de kistingen op de dijken te Woudrichem, Sleeuwijk en Werkendam worden voortgezet. In de Maas en de Merwede is het water 0.05 el à 0.10 el gevallen. IJs overal vast. Het blank ijs is 0.45 el dik. De Baardwijksche overlaat werkt met 0.50 el. 's Bosch, 18 Jan., 8 ure. Waterstand 5.06 el + AP., val 0.07 el. Het ijs overal vast. Gelijk gisteren vermeld werd heeft de ijsbezetting op den Rhijn boven Wesel met een belangrijken was van water plaats gehad. Voor de Bislichsche dijken teekende het water den 14 dezer 19 voet 1 duim. Den 15. was de stand te Wesel met een aldaar vastzittende rivier 17 voet 11½ duim, te Rees 18 voet 11 duim en te Emmerich 18 voet 1 duim, terwijl te Dusseldorf op den 16. de stand slechts was 8 voet 7 duim. Te Arnhem had men op den 17. berigt, dat in de ijsbezetting van Oberwesel tot Kammerich openingen waren gekomen, waardoor het water den 14. tot 14 voet 6 duim was gevallen; doch dat die openingen door het menigvuldige ijs op den 15. weder waren aangevuld en het water op dien dag weder was gewassen tot 17 voet 8 duim. De Main zat vast en bij Koblenz vertoonde zich in den Rhijn en Moesel weder meer drijfijs. Het water op onze rivieren bleef volgens berigten van heden morgen over het algemeen vallende. Men is gisteren begonnen met te beproeven om het ijs, hetwelk zich op de afsluitingsdammen in de Bakkerskil heeft opgehoopt, op te ruimen, ten einde bij invallenden dooi de afstrooming van water en ijs te bevorderen. Aanvankelijk is men daarin geslaagd. Aan de Bakkerskil was gisteren bereids eene lengte van 275 el, ter breedte van 25 el, opgeruimd. Die opruiming zou, volgens berigt van heden morgen met kracht worden voortgezet.

*— Omtrent vroegere strenge winters vindt men in een buitenlandsch blad het volgende:

»In 1709 heerschte in geheel Europa eene buitengemeen strenge koude; de Adriatische zee was geheel bevroren, en er heerschte een algemeene hongersnood, daar de levensmiddelen, schaars geworden, tot buitensporig hooge prijzen verkocht werden. Te Parijs maakte men haverbrood, dat op de tafels van vorsten en rijken werd opgedischt. De dieren kwamen van honger en koude om. Men had dat jaar een overvloedigen oogst.

»In 1748 daalde de thermometer te Petersburg tot 30°.

Den 30 Dec. 1788 daalde de thermometer tot 18¼ onder nul (*Réaumur*). Te Brussel was het ijs 12½ dm. (5 ned. plm.) dik

In 1794 heerschte mede eene strenge vorst, zoo dat het leger van generaal *Pichegru* bij den inval in Holland over het ijs trok

In 1812 teekende de thermometer — 18°.

In 1820 stond de thermometer den 10 Jan te Berlijn — 20° en te Brussel op — 12°.

In 1825 stond zij den 28. Jan. op — 17¼°.

In 1845 stond de thermometer te Berlijn — 19° C. te Parijs — 12° C. te Brussel den 12 Maart — 12° R.

*— De postiljon op Deventer, waarvan ons gisteren werd gemeld, dat hij zoek was geraakt, is, naar men ons berigt,teregt, en althans hier aan 't postkantoor te juister tijd teruggekomen.

*— Morgen ochtend zal de predikbeurt in de kerk der Evang. Lutherschen worden waargenomen door den heer *J. W. Th. Lublink Weddik*, pred. te Zutphen, des namiddags in de Nikolai-kerk door den heer *A. Piper*, pred. te Waarder, en de bijbellezing door ds. *Cohen Stuart* Dingsdag avond ten 6 ure in de kerk der Remonstr. Gereformeerden.

— Daar hij met den 26. Febr. weder in 't genot zijner burgerschapsregten komt, heeft Jhr. *M. Salvador* zich kandidaat gesteld voor 't lidmaatschap der prov. Staten te Haarlem. Hij herinnert de kiezers dat hij vroeger lid der Staten was en vier malen tot lid van den gemeenteraad werd benoemd, 't geen hij nog door den wil der kiezers is.

— De heer *Uijttenhooven*, wethouder te Vlissingen, stond Woensdag voor de regtbank aldaar te regt, wegens uitkrabbingen in de akten van den burgerlijken stand merkbaar. De wethouder ontkende het feit niet, maar toonde aan, dat het den vorm van de akten niet gold, 't geen bleek uit de vergelijking met de andere orginele akten. De off. van justicie had hem den 10. Sept. op dergelijke zaken in 1858 gebeurd opmerkzaam gemaakt, en nu stelde die ambtenaar eene vervolging in wegens akten vóór Sept. verleden. Hij achtte dit vitzucht van het openbaar ministerie. Deze eischte geldboeten wegens het geïnkrimineerde feit en, daar de wethouder zijne beschuldiging van vitzucht handhaafde, aanteekening daarvan in 't audientieblad. De uitspraak is bepaald op den 22.

— De Amsterdamsche beurs is sinds eenige dagen in onrust, niet door verontrustende berigten, die op den stand der fondsen, op den geheelen handel drukken, maar door de aanwezigheid van den houder van het beruchte kantoor *Ontstee*, die een paar

maal van de beurs is afgedrongen, wat natuurlijk niet zeer rustig toeging. De persoon in kwestie heeft zich om bescherming tot den raad gewend.

— Uit het verslag aan de aandeelhouders van de *Rott. Cour.* gedaan blijkt, dat de advertentiën in 1860 *f* 16,100 opbragten, dat is *f* 3200 meer dan in 1859, de abonnementsgelden *f* 12,200 of *f* 400,— meer dan in 1859; verder werd door de drukkerij meer verdiend ruim *f* 1200,—; in 't geheel leverde 1860 *f* 5000,— meer op, en werden de uitgaven met *f* 1000 verminderd. Toch leverde 1860 over 't geheel nog een te kort van *f* 15,000.

Dit te kort te dekken zal nog eenigen tijd moeten kosten.

*— Bij de jongste schaatsenhardrijderij te Harlingen werd de baan van 160 ellen in 13 sekonden afgelegd, zoo dat een goed schaatsenrijder gemakkelijk eenigen tijd een spoortrein op sommige Engelsche banen zou kunnen bijhouden, terwijl hij de Hollandsche treinen noch achter zich zou laten.

Vervolg **van het** *Bijvoegsel.*

De heer *Karsten* antwoordt, dat men ten aanzien van de bezoldigingen het verschil der ambten en betrekkingen wel in het oog moet houden. Er zijn ambten, die wegens de daaraan verbondene waardigheid grootendeels eershalve worden bekleed. Er zijn ook posten, waartoe geene hoogere studie of diepere kennis vereischt wordt, maar vlijt met eenig gezond verstand voldoende is. Men kan die allen niet op ééne lijn stellen. De betrekking van onderwijzer, vooral aan de gymnasien, is eene zoodanige, waartoe veel studie, veel verstand, veel zelfverloochening vereischt wordt. Men vindt vijf en twintig jongelieden, die zich aan elk ander vak van studie, tegen één die zich aan het onderwijs wijden. Wil men niet zien, dat het hooger onderwijs ten val neige, men behoort die betrekkingen beter te bezoldigen. Wat betreft de aanmerking, die gemaakt is op de bepaling, dat de verdeeling der voorgestelde verhooging door kuratoren zal geschieden, dat is eene bijzaak, waarop dezen zekerlijk niet staan. Hunne bedoeling was geenszins dat willekeurig te doen, en zij zullen gaarne bereid zijn de regeling er van aan den raad te onderwerpen.

De *Voorz.* zegt dat door de uitmuntende verdediging voldoende blijkt, dat de zorg voor het gymnasium in goede handen is. Ook Spr. is als Voorz. van het koll. van kuratoren overtuigd, dat zij met de meeste belangstelling de inrigting gadeslaan, waarom het hem leed heeft gedaan, dat er eenige afkeuring over die inrigting uitgesproken is; maar eene verdediging van die inrigting door een man als de heer *Karsten* gelooft Spr. dat den docenten niet anders dan aangenaam zal kunnen zijn.

De heer *de Muralt* heeft geen afkeuring over de inrigting van het gymnasium uitgesproken, wijl hij daartoe den toestand niet genoeg kan beoordeelen; hij heeft alleen gereleveerd wat hier en daar is aangevoerd, en slechts gewild, dat onderzocht wierd of voor afkeuring grond bestaat. Spr. heeft zich verkeerd uitgedrukt, wanneer hij gezegd heeft, zoo als de heer *Karsten* hem schijnt te hebben begrepen, dat het onderwijs stationnair was; hij bedoelde de inrigting van het gymnasium. Vele klagten zijn daarover vernomen, waarvan Spr. enkele aangeeft. Spr. stemt toe, dat de heer *Karsten* gewigtige argumenten heeft aangevoerd voor de traktementsverhooging, maar die gelden ook zoo als de heer *v. Doorn* te regt heeft opgemerkt, voor de traktementen van andere beambten. Neemt men den tijd in aanmerking door de docenten aan stadsdienst gewijd, dan ziet men dat geen stedelijk ambtenaar een traktement geniet zoo hoog als zij.

Het voorstel gesplist in stemming gebragt zijnde wordt het eerste gedeelte met 11 tegen 10 stemmen der HH. *v. d. Heuvel*, *Karsten*, *v. Stirum*, *van Nooten*, *Bake*, *de Jong*, *van Geuns*, *van Schermbeek*, *van Dielen* en den Voorz. verworpen, waardoor het tweede gedeelte komt te vervallen.

De verg. gaat hierop uiteen.

TURIJN, 15 Januarij.

De *Opinione* zegt, dat in de eerste twee maanden aan een oorlog tegen Oostenrijk niet kan worden gedacht, daar Italië nog niet sterk genoeg is, om dat werk alleen te doen, en de mogendheden niet zouden willen zien dat het door Frankrijk daarin ondersteund wierd.

De stad Turijn maakt toebereidselen om de leden van het Italiaansche parlement schitterend te ontvangen, en ten einde hun gedurende hun verblijf in de hoofdstad een waardig kunstgenot te verschaffen, heeft de gemeenteraad aan de koninklijke schouwburgen voor dien tijd eene subsidie van 100,000 lire toegelegd, zoodat de direktie in staat is het geheele personeel van het uitstekend operagezelschap van Her Majesty's Theatre te Londen te engageren. — Aan den prins *van Savoye-Carignan*, stadhouder des konings te Napels, is eene som van twee millioen lire toegekend, om zijne hofhouding te bekostigen.

Van den 12 schrijft men uit Napels, dat daar even als in de provincien de anti-aanhechtingsgezinde demonstratien, moorden en diefstallen, de nationale garde blijven bezig houden. Den 8. is Chieti in de Abruzzen aangetast door 1200 rebellen, die den volgenden morgen met een verlies van 150 dooden door de Piemontezen verdreven werden, terwijl eene menigte nog gearresteerd werd en 38 werden gefusilleerd. Van de garde werden bij die gelegenheid acht man gekwetst.

Omtrent de nieuwe onderwijswet te Napels schrijft men, dat zij op papier uitnemend is, maar wel nooit of in lang niet tot uitvoering zal komen. Althans daartoe zullen wel dertig jaren en misschien eene geheele verandering der godsdienst noodig zijn, want wil men het volk onderwijzen, dan moet men beginnen met de geestelijkheid te bekeeren of op te heffen.

WEENEN, 16 Januarij.

Men heeft opgemerkt dat de Gallicische deputatie van Klein-Russen door den Keizer zeer goed ontvangen is, terwijl de Poolsche zich moest vergenoegen met eene ontvangst bij den minister van Staat.

Het spoorrijtuig, waarin aartshertog *Maximiliaan* van Oostenrijk de terugreis van hier naar Weenen aanvaardde, is op een half uur van hier in brand geraakt. Een der adjudanten klom op het rijtuig en slaagde er in zich door den kondukteur te doen hooren, die den trein deed stilstaan, waarop de brand gebluscht werd en de aartshertog in een ander rijtuig plaats nam.

In Hongarije worden tegenwoordig personen, die in 1849 het Huis Habsburg van den troon vervallen verklaard hebben, tot komitaats-assessoren gekozen.

De *Oestenr. Ztg* spreekt van eene nieuwe 5 pCt. leening van 30 millioen, uit te geven tegen 83 pCt.

LONDEN, 17 Januarij.

De *Times*, de gronden bestrijdende, waarop het bezuinigingsadres aan lord *Palmerston* steunt, zegt o. a. dat men, alvorens de wapenen af te leggen ten gevolge der verzoenende stemming van *Napoleon*, de overtuiging moet hebben, dat hij niet alleen nu eene vriendschappelijke gezindheid wil bevorderen, maar ook dat hij dit jaar geene staatkunde beoogt, welke die gezindheid zou kunnen verstoren. De keizer is gebonden aan het beginsel van non-interventie, dat is zeker, maar even zeker is het ook, dat hij niet van plan is het in acht te nemen, getuige hoe hij zich te Rome en in de aangrenzende steden versterkt, en zich over het geheel zóó geplaatst heeft, dat hij naar verkiezing deze of gene plaats ondersteunen kan. Wil de keizer zijne politiek voortzetten, dan kan dat niet zonder krijgsbewegingen geschieden. Dat behoeft nu nog niet dadelijk tot een oorlog met Engeland te leiden, maar moet ons, meent de *Times*, toch omzigtig doen zijn.

Men leest in den *Morn. Advertiser*: »Gister avond leverde de Teems een waarlijk schrikwekkend gezigt op. De vorst van gisteren en den vorigen nacht had enorme stukken ijs opeen doen kruijen, die zich tot een verbazende hoogte op elkander stapelden. De ruimte door de stoomslepers opengehouden, was met eene zoo dikke ijskorst bedekt, dat onderscheidene vaartuigen, die men op sleeptouw genomen had, er in bleven zitten en de handelsbeweging dus geheel stil stond. 's Morgens en 's middags was het water zoo hoog, dat onderscheidene kaden overstroomd werden.

Ten gevolge van den strengen winter is de armoede en ellende onbeschrijfelijk groot. Men berekent dat te Londen niet minder dan 4 à 500,000 personen buiten staat zijn, in hunne behoeften te voorzien, zoodat men zeer beducht is voor de gevolgen, bijaldien het gestrenge weder nog lang blijft aanhouden.

In de nabijheid van High Street, White Chapel, hebben ernstige ongeregeldheden plaats gehad. Een menigte dokarbeiders, op het oogenblik zonder werk, heeft de bakkerswinkels geplunderd. De policie heeft echter de orde hersteld.

De wetgeving van den staat New-York heeft den gouverneur gemagtigd, aan de regering 10,000 man der militie aan te bieden, tot onderdrukking van den opstand in het zuiden.

Twee oorlogsschepen zullen naar Charleston gezonden worden. Men zeide ook dat alle belangrijke posten in het zuiden onmiddellijk versterkt zouden worden. De militie in Columbia zal gereorganiseerd worden.

PARIJS, 17 Januarij.

De keizer heeft, zegt men, een afgevaardigde der Hongaarsche patriotten, die hem kwam vragen of hij in geval van opstand het beginsel van nonintervientie aan de oevers van den Donau zou doen eerbiedigen, geantwoord, dat de omstandigheden netelig waren, maar dat men maar wat meer op hem en zijne diplomatie vertrouwen moest. Over dit antwoord niet voldaan, heeft de afgevaardigde zich naar Turijn begeven en den koning aangezegd, dat hij zich binnen 14 dagen moet verklaren over een aanval op Venetie, daar Hongarije anders andere bondgenooten zal zoeken.

Men verzekert dat tusschen ons kabinet en dat van Turijn weder de beste overeenstemming heerscht.

Op de vraag van prins *von Metternich* om ophelderingen betreffende de brochure van den heer *Pereire* over den afkoop van Venetie, heeft de keizer geantwoord, dat de regering niets met die brochure te maken had, maar dat hij, voor zij verscheen, er kennis van had gedragen en gemeend had het vrij bespreken dier zaak niet te moeten beletten.

De admiraal *de Tinan* heeft in zijne rapporten te kennen gegeven, dat Gaëta na het vertrek der Fransche vloot wel door verraad zal vallen.

De heer *Thouvenel* moet eene belangrijke nota aan den min. van buitenl. zaken van *Frans II* gezonden hebben.

Men verzekert, dat de door de regering gedane benoeming van bisschoppen den 30. door den Paus zal worden bekrachtigd.

Men meldt dat de Oostenrijksche regering op het punt is een uitleverings verdrag met prins *Michel* van Servië te sluiten. De zwakke, onzelfstandige vorst zal daardoor Servie tot een door de Oostenrijksche politie beheerd gewest maken, iets dat den fieren onafhankelijkheidszin der Servische natie niet weinig krenken moet, vooral nu zij het voorbeeld van den naburigen prins *Couza* voor oogen heeft, die rondweg weigerde als Oostenrijks gendarme op te treden. Door dit verdrag te teekenen, zou de prins als het ware afstand doen van den troon, en Oostenrijks erkentelijkheid zou hem gewis even noodlottig zijn als aan den voorganger zijns vaders, prins *Alexander Karageorgewitch*, die het slagtoffer zijner sympathie voor Oostenrijk is geworden.

ADVERTENTIEN.

** De Burgemeester der gemeente Maarsseveen.

Gelet op Art. 11 en 12 der Wet van den 28. Augustus 1851 Staatsblad No. 125.

Brengt ter kennisse van de belanghebbenden:

1. Dat de Commissie uit Gedeputeerde Staten der provincie Utrecht voor het aanhooren van de bezwaren tegen de onteigening der perceelen benoodigd voor de droogmaking der Tienhovensch Maarsseveensche Plassen, bijgestaan door den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 8. distrikt, en het Hoofd van het Gemeentebestuur, hare bijeenkomst heeft bepaald op Dingsdag den 5. Februarij 1861, des voormiddags ten Elf ure in het Polderhuis te Oud-Maarsseveen, ten einde de bezwaren welke tegen de uitvoering van bedoeld werk mogten bestaan aantehooren, wordende mitsdien alle belanghebbenden hier bij opgeroepen, om van hunne bezwaren hetzij mondelijk of schriftelijk mededeeling te doen ter gemelde tijd en plaats.

2°. Dat de stukken bedoeld bij het 1. lid van art. 12 der wet van 28 Augustus 1851 Staatsblad No. 125 op de Secretarie der gemeente op heden zijn nedergelegd, om aldaar ter inzage van een ieder te blijven, tot dat gemelde Commissie hare werkzaamheden zal hebben volbragt, en voorts dat het uitgewerkte plan van het geheele werk op de Provinciale Griffie van Utrecht ter inzage van een ieder is nedegelegd.

Maarsseveen den 18. Januarij 1861.

De Burgemeester voornoemd
J. N. BASTERT,
Wethouder.

NEDERHEMERT.

** Dringend wordt ook van uit deze gemeente een beroep gedaan op de algemeene liefdadigheid. 130 menschen, in het kerkgebouw gelegerd, moeten dagelijks van alles worden voorzien. Zonder krachtige hulp van buiten is dit niet langer mogelijk voor hen, die in de gemeente zelve de eerste handen aan 't werk geslagen hebben. Gelijk men zich herinneren zal, hebben de Predikant der plaats, Ds. A. D. J. SCHOLTE en de heeren VAN NAGELL reeds om heldegiften gevraagd. In overeenstemming met deze Heeren verklaart de onderget. zich gaarne bereid, ook de geringste bijdrage in ontvangst te nemen, en beveelt deze noodlijdenden dringend aan de weldadigheid zijner stadgenooten.

G. BARGER.

Gorinchem, den 9. Jan. 1861.

Weldadige Landgenooten!

** Te midden van voorbeeldelooze watergevaren, die onze stad van alle zijden omringen, klinken reeds luide de noodkreten der aan alles gebrek lijdende bewoners van den overstroomden *Bommelerwaard*, en het is ten gevolge van dien, dat wij hebben gemeend te moeten voorzien in eene erkende behoefte tot vorming van eene **Algemeene Commissie ter leeniging van de rampen, ontstaan door Watersnood.**

Om te voorzien in dien zwaren nood, roept de *Algemeene Commissie* ernstig en dringend in, de krachtdadige hulp van hare liefdadige landgenooten.

Reeds is zij door hare stadgenooten in staat gesteld, om onderscheidene booten met levensmiddelen, kleeding- en dekkingstukken af te zenden naar de overstroomde dorpen, die zoo nabij onze stad gelegen zijn, en zullen die toezendingen onvermoeid door andere worden gevolgd.

In deze onze pogingen tot leeniging van zoo dringende behoeften, rekenen wij op de hulp en ondersteuning van velen.

Dáár, waar duizenden hulpbehoevenden aan alles gebrek lijden en van alles moeten worden voorzien, zal een beroep op de weldadigheid van al onze landgenooten wel niet te vergeefs geschied zijn.

Alle liefdegaven, hetzij in goederen of in geld, zullen door de *Algemeene Commissie* worden ontvangen en aangewend ten behoeve van hen, die door watersnood worden getroffen, en zal daarvan open

bare verantwoording geschieden, ook in dit dagblad.

De algemeene watersnood-commissie te Gorinchem,

VIRULLY VERBRUGGE, Burgem. en Lid der Staten van Zuid-Holland.
M. F. BOONZAJER, Notaris en Wethouder.
Jhr. F. WTTEWAAL VAN STOETWEGEN, Maj. Garnizoens-Kommand.
Mr. P. ROMEIJN, Districts-Schoolopziener.
Mr. J. R. E. UYTERMARK RIETVELD, Regter-Plaatsvervanger
Mr. G. MATTHES, Procureur bij de Arrondissements-Regtbank.
JOHS. VAN ANDEL, Lid van den Gemeenteraad.
H. WILLEMSTIJN, Lid der Staten van Zuid-Holland.
A. J. TRET.
A. J. VAN DE WATER.
Dr. C. v. ES v. D. ANDEL, Lid van den Gemeenteraad.
A. BLANKERS, Lid van den Gemeenteraad.
N. C. FROHN.
H. VAN MAAREN Jz.
Mr. C. DIEMONT, Advocaat.
A. F. VISSER, Lid van den Gemeenteraad, Thesaurier der Commissie.
A. G. W. BOLL, Gemeente-Secretaris.

Waarde Stad- en Landgenooten!

*** Groot is de armoede die in de gemeente HUIZEN bij Naarden is, kommervol is de toestand bij de heerschende koude en dat in eene gemeente van 2800 zielen, die genoegzaam geheel van de vischvangst moeten leven; naast God hebben zij nu het oog op U gevestigd, want hun lot is nu allerjammerlijkst. Edele Menschenvrienden, och, weest dan ook hun helpers, ook die vele weezen, die schreijend van honger ronddwalen, ontbeeren alles; weest toch barmhartig en verzacht hun lot en als gij dit leest, zondert dan iets van het uwe voor hen af, want de Nood is even hoog als in vele streken van ons Vaderland, die door het water geteisterd zijn. Heden verzonden de 150 Ned. pd. Brood, de pakken Kleeren en het baaltje Rijst. De ondergeteekende zal zich gaarne met de ontvangst en het overmaken blijven belasten en spoedig opgaven van het bereids ingekomene doen.

Namens de Commissie,
P. v. D. BOSCH,
Keurmeester v. d. Visch.
Minnebroederstraat wijk G. No. 270.

*** Nog ontvangen voor den watersnood bij prof. VINKE: N. N. doe wel en zie niet om ƒ 2.50, B. W. ƒ 5, B. B. ƒ 1, 1 pakje kleederen en een pak voor Brakel uit Leiden.

Bij Ds. MONTIJN: van twee dienstboden ƒ 2.50, M. T. L. ƒ 3.09, J. G. R. ƒ 0.60, D. G. ƒ 2.50, C. W. ƒ 2.50. W. E. E. ƒ 3, S. een mand kleederen uit Zeyst, N. N. ƒ 10, N. N. ƒ 10, G. K. ƒ 5. H. M. ƒ 2.50, L. B. ƒ 10, I. M. V. H. ƒ 1, de heeren J. P. Briët en H. W. Meersens opbrengst eener collecte aan de Meern 73.50, N. N. ƒ 2.50, eene Wed. ƒ 1.98, vijf kinderen ƒ 2.50, D. ƒ 1, N. N. noodl. in Gelderland ƒ 5, Brakel en Poederoijen van de onderofficieren en manschappen van het bat. Mineurs en Sapeurs alhier ƒ 60.45, Heusden van Mej. N. N. ƒ 2.50, Poederoyen W. en E. ƒ 5.94, Brakel en Zuylichem N. N. ƒ 9.90.

Bij mij uit Haarlem door den heer Mr. THIERRY DE BYE: Voor Brakel ƒ 110, voor Zuylichem ƒ 30.90, uit Goes voor Zuylichem ƒ 5, Brakel en Pouderoijen ƒ 5, uit Zutphen voor Brakel ƒ 20, Zuylichem en Aalst M. M. en huisgezin ƒ 17.41, uit Leusden door Ds. A. P. van Gruting voor Brakel en Zuylichem J. D. ƒ 1. G. ƒ 1, L. v. L. ƒ 2, B. ƒ 1, v. d. P. ƒ 0.50, S. ƒ 1, J. S. ƒ 50, G. H. ƒ 1. E. een pak kleeden voor Zuylichem, Bommelerwaard H. C. C. D. J. K. ƒ 7, Algemeen D. L. een zak kleederen, L. F. B. ƒ 2.50, van eene vereeniging van jongelui ƒ 2.50, L. B. 25 pond. gerookt spek en 60 broodjes van een dienstmeisje, B. V. M. ƒ 200, Z. ƒ 100, beiden tot aankoop van kleederen, P. H. een gouden 10 frank stuks, te zamen met de vorige opgaven, behalve de goederen, aan geld ƒ 3977,29⁵. De heeren, die de goedheid hadden met mij deze commissie op zich te nemen, zijn, ofschoon ten hoogste erkentelijk voor deze aanzienlijke hun toevertrouwde som, nog steeds bereid meer te ontvangen en zouden nog sterker tot milddadigheid jegens onze ongelukkige landgenooten opwekken, indien niet ook in deze stad eene algemeene commissie gevestigd was. Het was hun een groote voldoening te vernemen, dat bij den hoogen nood deze giften onder de eersten behoorden.

Namens de Commissie,
BUIJS BALLOT.

WATERSNOOD.

*** Voor de Noodlijdenden te Brakel en Poederoyen is bij Jhr. RETHAAN MACARÉ, behalve het reeds aangekondigde alsnog dankbaar ontvangen en verzonden:

Van Mevr. v. H. een pak met kleederen, van N. N. ƒ 1,—, van F. F. ƒ 10,—, van K. S. ƒ 10,—, van Prof. BUYS BALLOT ter verzending twee pakken met kleederen, van Mevr. v. H. een pak met sokken, van J. D. een ham, een stuk rookvleesch en een pak met wanten, verdere opbrengst van de lijst ƒ 11,50, van Mevr. v. H. een pak met kleedingstukken, van een onbekende voor den watersnood ƒ 5,—, van den heer L. SCHUTZ de opbrengst van eene collecte bij de Evangelische broeder-gemeente te Zeist in twee bankbiljetten ƒ 200.

*** Overleden in bijna twee en negentigjarigen ouderdom de Heer CAREL FREDERIK VOLCKMANN.

Utrecht, 16 Januarij 1861.

Eenige en algemeene kennisgeving.

MUZIJK

*** te Vianen, bij het **IJsgebouw** op Zondag 20 Januarij van **12—3 ure.**

Zaal naast den Schouwburg.

*** Op Zondag den 20. Januarij 8ste **Concert à la Strauss**, onder directie van den Heer RUDERSDORFF, *(Strijkorchest.)*

Aanvang ten 7½ ure. De Ondernemer
Entrée 25 Cents. J. WOLTERS.

HAAGSCHE KOFFIJHUIS.

*** *ZATURDAG en ZONDAG*
SOIRÉES MUSICALES,
afgewisseld door **KOMIEKE SCÈNES.**
Aanvang 8 uur. F. C. BAKKER.

DE BAZAR.

*** Ten behoeve der **Ned. Hervormde Diaconiescholen** zal gehouden worden *ten Huize* van den Heer Baron VAN BOETZELAER VAN DUBBELDAM, op *Woensdag* den 23., *Donderdag* den 24. en *Vrijdag* den 25. Januarij aanst. *van des middags 12 tot des namiddags 4 ure.*

BESTUUR DER DOMEINEN.

*** De Ontvanger der Registratie en Domeinen te Utrecht zal op Maandag den 21 Januarij 1861, des voormiddags ten 10 ure te Utrecht in het Venduhuis op de Mariaplaats in het openbaar tegen contante betaling verkoopen, een groot aantal **Eiken, IJpen, Populieren,** opgaande **Wilgen** en **Knotwilgen Boomen,** staande was-sende aan de forten te Jutphaas, het Vossegat, de Gagel, de Blaauw-Capel en aan de Bildtstraat, alles in de nabijheid van Utrecht, verder eenige **Boomen,** bereids gerooid, liggende zoo aan evengemelde Blaauw-Capel als aan 's Rijks Hospitaal te Utrecht.

1467 pond **Lood,** zich bevindende bij de lunetten op de Houtensche vlakte en bij de redoute aan de Tienhovensche Vaart.

Zoomede **2 Schuiten,** een aantal **Palen, Kruiwagens, Glasramen** en **Deurkozijnen,** alles op evengemelde plaatsen aanwezig.

De voorwaarden liggen ter lezing bij de bewaarders der gemelde forten, ter secretarien van de gemeenten Utrecht, Wijk bij Duurstede, Maarssen, IJsselstein, Loenen, de Bildt en Tienhoven, bij den Directeur der Registratie en Domeinen te Amsterdam in het Oostindisch huis; bij den Ontvanger der Registratie en Domeinen, te Utrecht op de Neude, zoomede bij de Ontvangers der Registratie en Domeinen te *Wijk bij Duurstede, Maarssen, IJsselstein en Loenen.*

De goederen zijn drie dagen voor den verkoop te bezigtigen des voormiddags van 9 12 uur.

De Ontvanger voornoemd,
J. CAZAUX.

HOUTVERKOOPING

op het landgoed DEN DONK, onder Langbroek.

*** Op Maandag den 21. Januarij 1861, des voormiddags ten 10 ure, ten overstaan van den Notaris HERMSEN, gevestigd te Houten, van 460 zware **Eiken Boomen,** geschikt voor dwarsleggers voor den spoorweg, 25 **Iepen Boomen,** 260 fijne **Denden Boomen,** 150 **Populieren,** 140 **Schietwilgen** en 50 perceelen **Brandhout;** kunnende alles te water vervoerd worden. Nadere inlichtingen te bekomen bij W. KRONENBURG, te Langbroek.

*** **TE HUUR** tegen Mei of vroeger een ruim BOVENHUIS, bevattende 6 of 7 Kamers, Zolder, Keuken en Kelder, gelegen op het beste gedeelte der Oude Gracht. Te bevragen bij de Boekverk. DEKKER en v. D. VEGT, Heerestraat te Utrecht.

*** Men vraagt **TE HUUR** voor eene Dame 4 ONGEMEUBILEERDE RUIME KAMERS, op fatsoenlijken stand, met eenige bediening, den huurprijs van ƒ 400.— niet te boven gaande, met inbegrip van alle belastingen. — Adres franco onder letter M, bij den boekh. J. J. H. KEMMER alhier.

*** **Men verlangt** binnen Utrecht bij Fatsoenlijke lieden, tegen matigen prijs voor eene JUFVROUW van middelbaren leeftijd, Kost, Inwoning en Gezellig verkeer en Bediening, met vrije Slaapkamer, (eigen Beddengoed) tegen 1 Febr.; adres Utr. Cour. onder de letters Y. Z.

*** Aan de **HOEDEN FABRIEK** van J. LEENARTS, bestaat gelegenheid tot plaatsing van een *LEERLING*, 14 à 16 jaren oud en van goed zedelijk gedrag.

EXTERNAAT.

*** Eene Dame van goeden huize, wenscht zich te Utrecht als SCHOOLHOUDERESSE te vestigen 1° Februarij eerstk. Zij zal zich slechts tot een gering getal **Externes** uit den Eersten Stand bepalen; voorts zal er onderrigt gegeven worden in de **vreemde Talen** door personen, die hun Moedertaal onderwijzen.

Het schoolgeld zal ƒ 200.— zijn; de schooluren zullen van 10—4 ure zijn.

Zij, die genegen mogten zijn van deze inrigting gebruik te maken, gelieven zich voor verdere informatiën onder letter W. W. te rigten aan het bureau dezer Courant. Brieven franco.

MARKTBERIGTEN.

AMERSFOORT, 18 Januarij.

Tarwe van ƒ 9.50 tot ƒ 12.00. Rogge van ƒ 6.50 ƒ 7.00. Boekweit van ƒ 7.30 tot ƒ 8.25. Aardappelen van ƒ 2.00 tot ƒ 2.50 het mud. Hoendereijeren ƒ 3.50 tot ƒ 3.75 de 100 stuks. Boter van ƒ 1,02½ ƒ 1,07½ het Ned. pd.

AMSTERDAM, 18 Januarij.

Tarwe bij kleinigheden als voren; 128 pd. o. b. Po ƒ 433; 128 pd. jar. dito ƒ 430; 127 pd. dito ƒ 420; pd. jar. Rost. ƒ 450. Rogge dadelijk onveranderd: pd. Pruiss. ƒ 238; 122 pd. n. Arch. ƒ 216; 118 pd. Petersb. ƒ 205; 123 pd. Zweeds. ƒ 218; 116 pd. jar. tersb. ƒ 197, 198; op levering iets lager; in Maart ƒ 19 ƒ 195; April ƒ 196; Mei ƒ 196, ƒ 195.

ARNHEM, 18 Januarij.

Oude weit van ƒ 00.00 tot ƒ 00.00. Nieuwe weit ƒ 9.00 tot 13.60. Maïs van ƒ 0.00 tot ƒ 0.00. Rog van ƒ 6.60 tot ƒ 8.00. Boekweit van ƒ 7.00 tot ƒ 8. Garst van ƒ 6.00 tot ƒ 6.75. Zware Haver van ƒ 4 tot ƒ 5.00. Ligte Haver van ƒ 3.60 tot ƒ 4.00. Wikk van ƒ 7.50 tot ƒ 8.30. Paardenboonen van ƒ 7.50 ƒ 9.00. Duivenboonen van ƒ 8.50 tot ƒ 9.00. Groe erwten van ƒ 00.00 tot 14.00. Graauwe erwt. van ƒ 12 ƒ 13.00. Geele erwt. van ƒ 0.00 tot ƒ 11.00. Aardappelen van ƒ 2.35 tot 2.90 per mud. Appel. ƒ 1.75 ƒ 2.30. Peren van ƒ 0.00 tot 0.00. Boter per N. P van ƒ 0.95 tot ƒ 1 10.

STRAAT-VERLIGHTING.

Jan.	GAZ-VERLICHTING.		OLIE-VERLICHTING.	
	Aansteken.	Blusschen.	Aansteken.	Blusschen.
20	5 uur.	6 uur.	5 uur.	5 uur.
21	5 "	6 "	5 "	5 "
22	5 "	6 "	5 "	5 "
23	7 "	6 "	7 "	5 "
24	9 "	6 "	9 "	5 "
25	9 "	6 "	Geen licht.	" "
26	Volle maan.	" "	idem.	" "

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Ned Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg*

Jan	Uren	Wind-rigt.	Wind-kr.	Barom. bero	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh	Gev. sneeuw	Opmerking
			N.						
18	2	w.	0.0	768.85	35.6	— 0.4	0.78	0.	Betrokken
	10	zw.	0 5	68.74	31.5	— 0.9	0.87	0.	id.
19	8	zw.	0.5	67.52	29.5	— 2.3	0.92	0.	id.

18 Jan. 's morg. Barometerhoogten in afdalende or Hartlepool, Portsmouth, Utrecht, Plymouth, Parijs en Br Grootste verschil tusschen Hartlepool en Brest = 5.2 m

AMSTERDAM 18 Januarij 1861.

Nederland.					
Werkel. Schuld	2½ pCt.	63¼	63³⁄₁₆	63	
" "	3 "	75⅝			
" "	4 "	98⅜	98⁷⁄₁₆	98⁷⁄₁₆	
Oostindische Leening .	4 "	96¼			
Amortisatie-Sindikaat.	3½ "	91⅜			
Aand. Handelm. . . .	4½ "	128¾			
België.					
Certifik. bij *Rothschild*	2½ "	51¾			
Spanje.					
Obligatiën	1¾ "	40⅜	40½	40½	
"	3 "	48⁷⁄₁₆			
" Binnenl. . .	3 "	47¾	47¹³⁄₁₆	47¾	
Amortisable Schuld		17½			
Bewijzen Coupon		5½			
Portugal.					
Obligatiën	3 "	44⅞	45	45	
" 1856/59 . . .	3 "	43¾	44	44	
Rusland.					
Oblig. *Hope & Comp.*	5 "	101⅝	101⅛	101⅛	
Oblig. 1828/29	5 "	100¾			
" 1840	4 "	73⅞	74	73⅞	
" Orig. 2e, 3e, 4e L.	4 "	74			
Oblig. 5de Serie. . . .	5 "	83	83¼		
" 6de Serie 1855	5 "	94½			
" te Londen . . .	4½ "	90¾			
" te Londen 1859	3 "	59¼			
" bij *H. & Co.* 1860	4½ "	89	89⅛	89	
Inschrijv. in Assig. . .	6 "	56¼			
Certifik. van Assig. . .	6 "	56½			
Polen.					
Aand. 1835 fl. 500	ƒ	161			
Pruissen.					
Obligatiën	5 "	102¼			
Oostenrijk.					
Oblig. bij *Goll & Comp.*	4 "	37¼			
Oblig. Metalliek	5 "	38⁹⁄₁₆	38⅞	38⅞	
" Metalliek	2½ "	21½			
" Rente Amst. . .	5 "	60½			
" Nat. 1854	5 "	45⁷⁄₁₆	45⅝	45⅝	
Bankaktiën		560	561	561	
Aandeelen 1854		165½	168	165½	
Brazilië.					
Geldl. 1824 £ 100 . .	5 "	96¾			
Geldl. 1839 £ 100 . .	5 "	95⅞			
Geldl. 1860	4½ "	84			

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 17 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Stedelijke Raad van Utrecht.

Vervolg en slot der zitting van Vrijdag 11 *Jan.*

De heer *Schuurman* kan zich hiermede niet vereenigen, daar er dan, als men elk jaar kan opzeggen, toch even weinig lust om te verbeteren zal bestaan. Spr. verklaart zich daarom liefst voor het voorstel van den heer *Jongeneel*.

De *Voorz.* herinnert, dat het tot 1872 verhuurde perceel juist op een hoek gelegen is, zoodat dit aan de plannen die men met het bolwerk mogt hebben niet in den weg staat. Spr. gelooft, dat het voor volgende besturen altijd moeijelijk is gebonden te zijn door vroegere overeenkomsten, en dat eene verlenging dikwijls ook in andere tijdsomstandigheden voor de stad ongunstig werken kan. Spr. gelooft dus, dat het wenschelijk is, de opvolgers van den raad zoo weinig mogelijk te binden. Spr. zou het daarom voor het belang der stad en voor het algemeen beter vinden, den huur voor een of twee jaren te verlengen, maar tevens te doen uitkomen, dat het niet voor langen tijd zal zijn. Spr. heeft hooren gewagen van spoliatie, maar hij meent, dat als men gebruik maakt van een regt tegenover die bewoners, die reeds zoolang bijna om niet genot hebben gehad, dat geen spolieren mag genoemd worden.

De heer *Boer* acht het voorstel van het dagel. bestuur nog het aannemelijkst, dewijl men daarin zooveel mogelijk de beide denkbeelden heeft zoeken te vereenigen, nl. dat het van belang is voor de stad te geraken in het bezit der groote terreinen die haar toebehooren, maar tevens, dat in bepaalde gevallen aan de bewoners niet meer overlast worde aangedaan dan noodig is. Bij het dagel. bestuur is in de laatste jaren herhaaldelijk overwogen het denkbeeld van de noodzakelijkheid der oprigting van een *abattoir*, eene zaak die zich uit onderscheidene oogpunten bijzonder aanbeveelt, en goede resultaten oplevert, waar zij tot stand is gekomen. Met het oog daarop is in de eerste plaats de vraag gerezen, waar het te vestigen, en men heeft geen betere plaats kunnen vinden dan dat bolwerk, dat alle vereischte voorwaarden aanbiedt. Het bezwaar toch door den heer *v. Schermbeek* geopperd zou gemakkelijk uit den weg te ruimen zijn. Spr. acht het dus wenschelijk, met het oog daarop, in het bezit van dat terrein te komen. Hij erkent nu wel dat het hard is voor de bewoners, die daardoor in onzekerheid verkeeren; maar men behoeft hen ook niet meer dan noodig is te bemoeijelijken. Men zegt hun aan, dat zij er nog een jaar kunnen blijven, en dat men hun over een half jaar zal meedeelen, of zij er nog weder een jaar langer zullen kunnen vertoeven. Treedt men nu in het voorstel van den heer *Jongeneel*, dan houdt men het terrein 12 jaren buiten alle beschikking, en dit is volstrekt niet wenschelijk. Men spreekt van billijkheid, maar als de raad in de zaak van Lepelenburg zich zoo bepaald heeft uitgesproken en naar sommige, doch ten onregte, beweren, met ter zijdestelling van de billijkheid dat bolwerk heeft doen ontruimen, waar zich evenzeer personen bevonden, die daardoor in hunne geldelijke belangen gekrenkt werden, dan ziet Spr. niet waarom men de bewoners op het Bagijnebolwerk in gunstiger toestand zou brengen. Dit laatste zoude veeleer onbillijk kunnen schijnen.

De *Voorz.* zegt, dat men reeds jaren geleden het einde van den huur heeft kunnen voorzien; even als die van dat eene perceel in 1872 eindigt, zijn de andere reeds lang geëindigd. Spr. wijst er ook op, dat men niets prejudicieert door het voorstel aan te nemen. Eene hardheid geschiedt den huurders niet, want zij blijven er reeds langer dan waartoe zij geregtigd zijn.

De heer *v. Doorn* zegt, dat er alle redenen bestaan, om den grond van het bolwerk in bezit der gebruikers te laten, tot de langst loopende huur ook zal geëindigd zijn; hij zou, met het voorstel van den heer *Jongeneel*, het denkbeeld van den heer *Pabst* willen vereenigen, en geven die lange huur, met het zer gewone beding, dat de stad, indien zij het bolwerk ten algemeenen nutte, moest gebruiken, de overeenkomst kon ontbinden. Dan werd de schijn van willekeur vermeden, en bestond geen reden tot klagen, als de stad ten nadeele van enkelen, gebruik maakte van haar regt in het belang van allen. Maar voor dat er nog besloten is, dat aan die ruimte eene andere bestemming zal gegeven worden, zooveel schade en hinder aan de burgerij aan te doen, acht Spr. onverantwoordelijk. Dat men eerst wete waarvoor dat geëischt wordt, maar dat men niet zoovelen benadeele, om dan later te twisten over het doel waarom men dat gedaan hebbe.

De *Voorz.* meent, dat dit den prekairen toestand slechts verergert. Alle jaren kunnen zij er dan uit worden gezet, en dan zullen zij zeker geene verbeteringen aanbrengen. Spr's standpunt zou zijn, dat als de raad van oordeel was, het terrein niet te kunnen gebruiken, het hun dan verkocht wierd, daar het zoo èn voor de stad èn voor de huurders een onaangename toestand is. Spr. gelooft niet, dat zij gemeend hebben er tot 1872 te kunnen blijven, daar hunne huren reeds lang afgeloopen zijn en zij niet wisten, dat die van één perceel nog tot 1872 liep. Spr. herinnert, dat men in 1787 zonder eenige konsideratie het bolwerk gebruikt heeft om er geschut op te plaatsen.

De heer *van Schermbeek* neemt de vrijheid den heer *Boer* te doen opmerken, dat hij zich wel kan voorstellen, dat men het bolwerk zal kunnen afgraven en nivelleren; die zaak zou op zich zelve zóó veel niet in hebben, maar om dat te kunnen doen, dient men toch meester van het geheele bolwerk te zijn, en dat is men niet voor 1872. Spr. voorziet daarom dat men voor dien tijd toch eigentlijk niets met het bolwerk zal kunnen aanvangen en daarom gunde Spr. gaarne aan de gezamentlijke bewoners het bolwerk in rustige huur, tot dat de meergenoemde termijn van de langste huur daar zal zijn. Onbillijk vindt Spr. het ook niet, dat men dit bolwerk nog in 't leven late, want hij meent met volle overtuiging te mogen zeggen, dat het noch van de zijde der kade, noch van den kant van den singel eenigen misstand veroorzaakt; ja hij beweert dat het van den Singel gezien, zelfs een eigenaardig effekt doet. Geheel anders heeft, bij de behandeling van het bolwerk *Lepelenburg*, de heer *Boer* het wanstaltige van de betimmeringen op dat bolwerk geschetst. Hij heeft met zulk eene eigenaardige benaming die groepen van getimmerten gedoopt, dat daardoor welligt ook anderen, maar zeker het oordeel van Spr. zelven omtrent *Lepelenburg* is gewijzigd geworden. Aan den Voorz. geeft Spr. toe dat de huurprijzen van de gronden op het Bagijnenbolwerk thans als zeer gering te beschouwen zijn, maar daar staat tegenover, dat de bewoners zich herhaaldelijk geadresseerd hebben, om ook op *andere* konditien hunnen grond in zoogenaamden *lange huur* te mogen behouden, of door aankoop, tegen billijke prijzen, in eigendom te kunnen bekomen. Ten slotte merkt Spr. op, dat ook niet altijd het Bagijnebolwerk in die positie heeft verkeerd, waarin het thans door de vertraaijingen en uitlegging der stad gekomen is. Spr. kan zich ten minste nog zeer goed den tijd herinneren, dat het Bagijnen-bolwerk, niet aan eene ruime en luchtige kade, maar achter den wal verborgen lag, dat men het niet als door eene achterbuurt, door een poort in den wal gebouwd, over een lange, oude brug en langs een nauwe steeg bereiken konde; toen voorzeker is de huurprijs, waar tegen de gronden in zoogenaamden *lange huur* gegeven waren, niet laag te noemen geweest. Over een aantal jaren dus genomen, kan men niet zeggen, dat de bewoners zoo bijzonder begunstigd zijn geweest, te meer als men daarbij bedenkt hoe de bewoners in het laatste gedeelte der vorige eeuw zijn verontrust, toen men het bolwerk weer tot zijn primitieve bestemming terugbragt, de betimmering vernielde, het bolwerk bezette en met kanonnen beplantte, welke toestand het Bagijne-bolwerk ter bewoning, voor langen tijd, ongeschikt maakte.

De *Voorz.* merkt aan, dat als het plan van de oprigting van een abattoir wordt verwezenlijkt, men daartoe zeer goed een laag gedeelte van het bolwerk kan bezigen.

Met 18 tegen 5 stemmen, die der HH. *de Graaf*, *v. Veersen*, *v. Doorn*, *Jongeneel* en *v. Schermbeek*, wordt de voordragt aangenomen.

Aan de orde is eene deklaratie van *f* 300 van *J. A. Haak*, wegens zijne bemoeijingen aangaande het nieuwe uurwerk op den Dom.

De heer *Schuurman* zegt zich met deze rekening niet te kunnen vereenigen; naar het Spr. voorkomt behoort die tot een afgesloten boekjaar en had ter zijner tijd moeten zijn ingediend, bovendien is die rekening geheel ongespecificeerd. — Zoo als die daar ligt kan Spr. er zijn goedkeuring niet aan hechten.

De *Voorz.* betreurt mede, dat de deklaratie niet vroeger is ingediend. Spr. meende dat de heer *Haak* als zaakgelastigde van den heer *Borel* handelde. Nu echter alles goed is uitgevallen en een stadgenoot zegt regt te hebben op die belooning, acht Spr. het wenschelijk die deklaratie te voldoen.

Den heer *Pabst* komt het voor, dat de raad moeijelijk de uitgaaf kan toestaan. Zoolang door den Wethouder, meer bepaald in deze werkzaam geweest, niet wordt verklaard, dat hij last heeft gegeven tot de werkzaamheden waarvoor nu betaling wordt gevraagd Spr. zal dus zijne stem afhankelijk maken van het antwoord dat hij op zijne vraag daaromtrent ontvangt.

De heer *v. Dielen* is bereid zooveel in hem is de door den heer *Pabst* verlangde inlichtingen te geven. Het bedoelde uurwerk is werkelijk door tusschenkomst van den heer *Haak* besteld en geleverd: het is door hem ontpakt, in het stads timmerhuis gesteld en geregeld. Zeer veel tijds is bij den heer *Haak* weggenomen geworden door de talrijke bezoeken door de belangstellenden aan dit uurwerk gebragt, waarvan hij met de meeste welwillendheid de werking uitlegde. Ook bij de overbrenging en plaatsing van dit werk op den Domtoren waren de bemoeijingen van den heer *Haak* belangrijk. De aanmerkingen door eenige leden gemaakt over het late indienen der deklaratie acht bij zeer gegrond; alleen de bewustheid dat de stad gebaat en het publiek geriefd is geworden door de ijverige bemoeijingen van den heer *Haak* zal hem kunnen bewegen voor ditmaal over die administratieve onregelmatigheid heen te stappen.

De heer *Schuurman* meent, indien hij zich niet weder vergist, dat bij de benoeming van den heer *Haak* tot stadsuurwerkmaker, hij zeer werd aanbevolen op grond, dat de leverancier den heer *Haak* met de zorg had belast. Spr. meende daarom dat deze zaak hier niet behoorde.

De *Voorz.* zegt, dat dit bloot eene aanbeveling voor den persoon was, maar dat onder het traktement niets voor die vroegere bemoeijingen begrepen was.

De heer *Pabst* zegt, dat het hem voorkomt, dat de inlichtingen van den heer *van Dielen* het uitgetrokken cijfer van *f* 300 niet justificeeren. Het uitpakken en opstellen moet toch komen ten laste van den aannemer *f* 300 is dunkt hem te veel, bij een traktement van *f* 150 in het jaar.

De *Voorz.* zegt, dat de heer *Haak* een tijdlang het uurwerk gekontroleerd heeft eer het geplaatst werd, en dat hij tevens belast was het te laten zien. Spr. erkent dat de bemoeijingen van den heer *Borel* en van den heer *Haak* wel wat in elkaar loopen, maar de stad en de ingezetenen zijn er toch mede gebaat.

De heer *van Schermbeek* zegt ter ondersteuning van hetgeen door den heer *van Dielen* is medegedeeld, dat hij, belang stellende in het uurwerk van den Domtoren, menigmaal met den heer *Haak* daarover gesproken heeft en daardoor in gelegenheid is geweest te kunnen zien en waarnemen de uitgebreide korrespondentie, die, zoo vooraf, als gedurende de bewerking en de daarstelling van dit uitmuntend uurwerk, 't geen zoo veel gerief en gemak geeft, door den heer *Haak* met den heer *Borel*, in het belang van de stad, is gevoerd.

De *Voorz.* zegt de zaak eigenlijk *contre coeur* te verdedigen; hij meent echter te moeten mededeelen wat tot steun kan strekken.

Zonder hoofdelijke omvraag wordt besloten de deklaratie te voldoen.

Zonder hoofdelijke omvraag wordt aangenomen de voordragt tot verkoop van een deel stadsgrond aan *A. Verkerk*.

Aan de orde is het rapport van kuratoren der Latijnsche school, waarvan de konklusie strekt, de traktementen der docenten in de oude talen te verhoogen met 25 pCt. der minervalia, te verdeelen op zoodanige wijze als kuratoren in het belang van het onderwijs doelmatig zullen achten.

De heer *Pabst* zegt de overtuiging te hebben, dat alvorens de raad in deze zal kunnen beslissen, vooraf onderscheidene punten nog zullen moeten overwogen worden, en daarom neemt hij de vrijheid als motie van orde voor te stellen, dat eene kommissie zal worden benoemd om den raad te dienen van konsideratie en advies.

De *Voorz.* meent dat als kuratoren, waaronder hier aanwezige raadsleden, de zaak onderzocht hebben, zij vatbaar is in overweging genomen te worden.

De heer *Karsten* merkt aan, dat de beide raadsleden, die in het kollegie zitten, aanwezig zijn, en dat zij bereid zijn alle inlichtingen te geven. Mogten deze niet voldoende geacht worden, dan zou men altijd later op het voorstel van den heer *Pabst* kunnen terugkomen.

De heer *de Muralt* ondersteunt de motie, nu zij eens gedaan is, en wil zelfs het mandaat dier kommissie hebben uitgebreid, en wel om tevens een onderzoek te doen naar de inrigting der Lat. school, waaromtrent Spr. te regt of te onregt klagten heeft vernomen, en die men welligt meer met de eischen des tijds in overeenstemming zou kunnen brengen.

De *Voorz.* vindt het beter, dat men eerst van gedachten wisselt omtrent het mandaat van zoodanige komm.

De heer *v. Nooten* moet zich, wordt haar die uitlegging gegeven, tegen de motie verklaren, daar de inrigting der lat. scholen bij wettelijke bepalingen hoofdzakelijk vervat in art. 4—35 van het kon. besl. van 2 Aug. 1815, geregeld is, waaraan kuratoren gebonden zijn.

Met 12 tegen 11 stemmen, die der hh. *v. Veersen*, *Pabst*, *Bisdom*, *Koene*, *v. Doorn*, *Visscher*, *Ram*, *de Muralt*, *Bosch*, *Bake* en *v. Schermbeek* wordt het voorstel van den heer *Pabst* verworpen.

De heer *Pabst* acht het niet noodig veel tot toelichting van het voorstel te zeggen; hem komt het voorstel niet genoeg toegelicht voor, er ontbreken noodzakelijke bepalingen in verband met de inrigting.

De heer *de Muralt* is aanvankelijk niet vóór de verhooging. Spr. heeft de kosten der inrigting vergeleken met die van vroeger en het is hem gebleken

dat zij ieder jaar zijn vermeerderd, en hij heeft de overtuiging niet, dat sedert die vermeerdering telken jare heeft plaats gevonden, de inrigting in dezelfde mate is verbeterd, terwijl door onderscheidene personen, al of niet deskundigen, beweerd is, dat zij veel verbetering behoeft om te voldoen aan al hetgeen men naar de eischen van den tegenwoordigen tijd meer verlangt dan vroeger. Spr. wenscht geen inbreuk te maken op de verordeningen waarbij de regeling der Latijnsche scholen is vastgesteld, maar wel dat, voor men besluite tot hoogere uitgaven voor die instelling, zij, met in acht name der wettelijke bepalingen, wat hare inrigting betreft worde herzien en verbeterd, gelijk in de laatste jaren reeds in andere steden is geschied, als wanneer de inkomsten zullen toenemen en minder bezwaar tegen verhooging van kosten zal bestaan. Utrecht is voor een aantal jaren met eene verbetering van het gymnasium voorgegaan, maar sedert stationnair gebleven. Het zou Spr. aangenaam zijn, wanneer, tengevolge van een nader onderzoek, blijkt, in hoeverre eene wijziging al dan niet wenschelijk is; of het onderwijs in de nieuwe talen moet worden uitgesloten of uitgebreid; in hoeverre de noodzakelijkheid bestaat er die oude talen voortdurend te laten onderwijzen, wanneer er zijn die daarin geen onderwijs verlangen en die het gymnasium zouden bezoeken zonder zich op de beoefening der oude talen te behoeven toe te leggen. Uit de vergelijking door kuratoren aangevoerd kan blijken, dat de kosten verminderd zijn; maar zij verliezen uit het oog, dat men voor 30 jaren een minerval van ƒ 20, 30, 40 gulden betaalde, dat nu ƒ 100 bedraagt. Dit is dus wel eene verhooging van kosten al wordt die niet bestreden door stadskas, maar meer regtstreeks uit de beurs der ingezetenen. Een ander bezwaar tegen de verhooging ligt in de wijze van uitvoering; Spr. gelooft, dat de raad de traktementen moet vaststellen en dat men door kuratoren de verdeeling van die 25% te laten regelen, tot een afgesloten stelsel zou terugkeeren.

De heer *Boer* herinnert dat B. en W. meermalen afwijzend op dergelijk verzoek beschikt hebben en o. a. d.d. 28 April 1859 te kennen gegeven, dat de tijd voor dergelijke verhooging weinig geschikt was, daar men eene wet op het middelbaar onderwijs wachtende was. Kuratoren zeggen in hun rapport, dat die wet niet gekomen is en vooreerst wel niet komen zal. Uit hun oogpunt laat zich deze beschouwing zeer goed begrijpen, maar uit het oogpunt van den raad kan men het tegendeel op den voorgrond stellen; vooral, daar men in den jongsten tijd eerder luide verzekert dat de hooge regering zich meer met die regeling bezig houdt. In afwachting dier wet is het niet wenschelijk in de bestaande inrigting verandering te brengen, te meer daar hierdoor zeer weinig zal worden uitgewerkt in het belang der geheele instelling. Het geldt hier eigenlijk niets dan zekere liberaliteit ten opzigte van enkele docenten. Voor het overige hebben kuratoren zich beroepen op de vermindering der sommen die in de laatste jaren aan de school zouden zijn ten koste gelegd. De heer *de Muralt* heeft dit reeds weêrsproken; maar er komt ook in het rapport eene vergelijking voor, die onjuist is, eene vergelijking nl. met hetgeen gegeven wordt voor het lager onderw. en voor de scholen van teeken en bouwkunde. De daarvoor besteede sommen, zegt men, zijn in de laatste jaren zeer toegenomen, men mag dus ook wel wat meer voor het onderwijs ten koste leggen. Die vermeerdering is echter het gevolg eener wettelijke verpligting en van de overweging dat het goed is, hun die niet kunnen betalen, kosteloos lager onderwijs te laten genieten; dit laatste zou spr. ook kunnen zeggen met betrekking tot de scholen voor teeken- en bouwkunde, zelfs met betrekking tot de bijdragen voor de technische school. Dat zijn alle inrigtingen, waarin het algemeen zulke jongelieden tot bruikbare en bekwame menschen gevormd worden, die anders een onderwijs, als zij daar krijgen, moeijelijk zouden kunnen bekostigen. Dit heeft bij het gymnasium niet plaats; daar zijn 70 à 80 jongelieden, behoorende tot de gegoede, meestal tot de aanzienlijke klasse, die tot hoogere maatschappelijke vorming ontwikkeld worden. Het komt spr. voor, dat het schoolgeld hier te laag is, het onderwijs kost aan die leerlingen veel minder dan aan de technische school. Ten slotte acht spr. de voorgestelde wijze van verhooging in strijd met de tegenwoordige denkbeelden van administratie, volgens welke uitdrukkelijk bepaald is, dat de raad de traktementen vaststelt.

De heer *Pabst* zegt, dat het vooral was met het oog op art. 27 van het besluit van 2 Aug. 1815, hetwelk bepaalt, dat de traktementen door het bestuur, in overleg met kuratoren, zullen worden geregeld, dat hij eene kommissie verlangde benoemd te zien. Bij Spr. bestaat de overtuiging, dat de traktementen der leeraars moeten verhoogd worden, en wel in die mate, dat zij zich onverdeeld aan het onderwijs kunnen toewijden. Met die bepaling wil Spr. eene verhooging toestaan, en dan geenszins voor elk twee of driehonderd gulden, maar zoo, dat zij zich daardoor onbekrompen aan hun vak kunnen toewijden. Spr. wil alzoo een verbod om andere betrekkingen aan te nemen of zich aan de geheele opvoeding van jongelieden in huis toe te wijden. Dewijl Spr. daaromtrent geene bepalingen in deze voordragt kan brengen, is hij, hoe ongaarne ook, genoodzaakt zijne stem aan deze voordragt te weigeren, echter onder verklaring, dat hij bereid is onder andere voorwaarden tot verhooging der bezoldiging mede te werken.

De heer *Karsten* zal de door de voorgaanden Spr's ingebragte bedenkingen kortelijk beantwoorden, en vervolgens de beweegredenen opgeven die het kollegie van kuratoren tot het doen dezer voordragt hebben geleid. Door den eersten Spr. is aangevoerd, dat het gymnasium niet op de hoogte is van den tijd, dat het stationnair is gebleven, dat het geen gelijken tred heeft gehouden met den vooruitgang van andere gymnasien in ons vaderland. Naar Spr's overtuiging is juist het tegendeel waar. Verplaatst hij zich in zijne jeugd toen hij het gymnasium bezocht — toen onder de docenten een man was die tijdens zijn leven door velen scherp berispt, in zijn rusttijd en na zijn dood hoogelijk geroemd is geworden — toen bepaalde zich het onderwijs hoofdzakelijk tot Latijn en Grieksch; historie en mathesis werden als bijzaken behandeld. En thans? Het onderwijs in de mathesis heeft eene zoodanige uitbreiding erlangd, dat vlijtige jongelieden in staat zijn, na het verlaten van het gymnasium, binnen korten tijd een akademisch examen niet alleen in de lagere, maar zelfs in de hoogere mathesis af te leggen, zonder verzuim hunner overige studiën. Het onderwijs in de geschiedenis wordt op een breeden grondslag en zeer methodisch gegeven. Daarbij is gevoegd het onderrigt in Fransch, Duitsch, Engelsch, zoodat de jongelieden, die thans tot de hoogeschool worden bevorderd, in staat zijn zich van die letterkundige en wetenschappelijke werken te bedienen, welke voor hunne studien van belang zijn. Het onderwijs is dus verre van stationnair gebleven. Maar, hoort Spr. zeggen, de inrigting der school is ten achter bij die van andere gymnasien, die op ruimer schaal zijn ingerigt. De zaak is deze. Om de gymnasien meer algemeen nuttig te maken, heeft men op onderscheidene plaatsen eene kombinatie beproefd, waardoor het onderwijs deels tot voorbereiding voor de hoogeschool, deels tot opleiding voor handel, industrie of militaire scholen wordt dienstbaar gemaakt. De proeve is mislukt, en het resultaat is over het algemeen het tegendeel geweest van hetgeen men verwacht had, op eene enkele uitzondering na op plaatsen, waar zoodanige kombinatie door bijzondere omstandigheden bevorderd wordt: weshalve men dan ook op de meeste plaatsen tot de vroegere inrigting terugkeert. Welke uitbreiding of wijziging men ook aan het onderwijs op de gymnasiën moge geven, zoolang voor den regtsgeleerde het juris corpus, voor den theologant het O. en N. T. een hoofdbron van studie zullen zijn, zoolang de klassieke werken der oudheid modellen zullen blijven op het gebied van letterkunde, zoolang zullen op de gymnasien, als voorbereidingscholen voor het akademisch onderwijs, de oude talen, verbonden met geschiedenis en mathesis, de hoofdzaak moeten blijven. Aan ons gymnasium heeft men zoodanige proeve niet genomen, en het mag zich verheugen in getal van leerlingen bij geen ander gymnasium achter te staan, integendeel meest alle anderen te boven te gaan. Wat nu de voorgedragene verhooging van bezoldiging betreft, ofschoon Spr. erkent, dat hij voorliefde heeft voor het gymnasium, waar hij onderrigt genoten en zelf eenmaal onderrigt gegeven heeft, wordt hij echter in dit geval door geen voorliefde, maar alleen door de overtuiging van het billijke en wenschelijke der zaak geleid. De gronden, gaat de Spr. voort, waarop de voordragt van kuratoren steunt, zijn in het U. E. A. aangeboden rapport uitvoerig en naauwkeurig uiteengezet. Daaruit zal o. a. gebleken zijn, dat de traktementen van de onderscheidene leeraars van het gymnasium, maar bijzonder van de praeceptoren, 1. lager zijn dan vroeger. Vóór veertig jaren, toen Utrecht een derde minder inwoners telde, waren de inkomsten (alles te zamen genomen) der praeceptoren grooter dan thans, terwijl intusschen de belastingen, huishuur, levenswijze minstens een derde duurder zijn geworden. Is het billijk, dat, terwijl de traktementen der overige stedelijke ambtenaren allengs verhoogd zijn, die van genen daarentegen besnoeid en ingekort zijn? 2. dat zij lager zijn dan in andere steden van ons vaderland, niet alleen in Amsterdam, Rotterdam, 's Hage, maar lager dan in Middelburg, Arnhem, Zutphen, Leeuwarden, Groningen en andere steden, die in bevolking en bloei beneden Utrecht staan. Behoorde niet integendeel die bezoldiging hier hooger te zijn dan in de genoemde steden? 3. dat zij in evenredigheid lager zijn dan de traktementen aan het lager onderwijs verbonden. Is dit niet in strijd met de billijkheid, met de maatschappelijke orde? Waar hoogere eischen worden gedaan, hooger rang wordt bekleed, moet daaraan niet de bezoldiging geëvenredigd zijn? Het zijn deze gronden, die kuratoren tot de voordragt hebben geleid, welke Spr. thans met aandrang meent te moeten ondersteunen. Door een der geëerde sprekers is de tegenwerping gemaakt, dat het thans daartoe niet het geschikte oogenblik is; dat men de wet op de regeling van het middelbaar onderwijs moet afwachten. Wij wachten die wet sedert tien jaren, en wanneer zal zij tot stand komen? Maar gesteld, dat die wet binnen één, twee, drie jaren tot stand kome, zal aan de raad van Utrecht het zich tot een verwijt behooren te rekenen, dat hij inmiddels aan de docenten van het gymnasium eene billijke bezoldiging heeft toegekend? Door een ander Spr. is aangemerkt dat hij een veel hooger bezoldiging aan de docenten wilde toegelegd hebben, maar daarentegen verlangde dat hun het geven van privaatonderwijs en het houden van kostleerlingen ontzegd werd. Tegen het eerste zullen kuratoren zich in 't minst niet verzetten; het laatste hebben zij na rijpe overweging ongeraden geoordeeld. Indien iemand zijn post behoorlijk waarneemt, heeft men geen regt hem te beletten zijne ledige uren ten nutte van zijn huisgezin aan bijzondere bezigheden te wijden. En wat is wenschelijker dan dat jongelieden, die door ziekte of zwakheid terug worden gehouden, in staat gesteld worden door privaatles bij hun onderwijzer het achterlijke in te halen? Zoodanig verbod zou zelfs schadelijk werken voor het gymnasium. Dit heeft men te Amsterdam ondervonden. Daar is zoodanige verbodsbepaling gemaakt, en sedert dien tijd is een heer privaat-docenten opgekomen, zelfs beunhazen die de bevoegdheid tot het geven van onderwijs missen, welke op zich nemen binnen een bepaalden tijd de jongelieden voor de hoogeschool klaar te maken, – Spr. zegt, klaar te maken; want hoe gebrekkig, hoe onvolledig zulk een onderwijs meestal is, behoeft geen betoog, — tot nadeel en van de leerlingen en van de leeraars en van het gymnasium. Door deze inlichtingen hoopt Spr. de aangevoerde bedenkingen genoegzaam te hebben toegelicht.

De heer *v. Nooten* heeft bij hetgeen door den heer *Karsten* is aangevoerd, weinig meer te voegen. Aan eene verandering der inrigting van het gymnasium, zelfs aangenomen dat zulks met de bestaande voorschriften, is overeen te brengen, hetgeen hem twijfelachtig voorkomt, zegt Spr., is in deze stad geen behoefte. Reeds bij eene vorige gelegenheid heeft de raad uitgesproken, dat geen behoefte bestaat aan scholen waar nieuwe talen worden onderwezen, daar reeds vele inrigtingen van middelbaar onderwijs hier bestaan waar die gedoceerd worden. Het onderwijs in die talen aan het gymnasium strekt dus slechts om te beletten, dat het vroeger geleerde worde verwaarloosd; dit geschiedt door 6 uren onderwijs per week, te geven; men klaagt wel, dat dit te weinig is, maar daartegenover staat de klagt der onderwijzers in de oude talen, dat te veel tijd aan de nieuwere talen wordt besteed, ten koste van het onderwijs in de oude. De wet op het middelbaar onderwijs wordt reeds zoolang gewacht, maar niemand kan zeggen wanneer zij zal komen. Spr. vraagt echter of dit eene reden kan zijn om de voldoening te verschuiven van eene op de gemeente rustende zedelijke schuld ten aanzien van de onderwijzers. Spr. geeft toe, dat de kosten van het gymnasium vermeerderd zijn, maar dat is veroorzaakt door de uitbreiding van het onderwijs in de wiskunde en nieuwe talen; de traktementen voor de docenten in de oude talen zijn echter in de laatste dertig jaren dezelfde gebleven. Met betrekking tot het argument dat de vermeerdering van kosten voor het lager onderwijs het gevolg is van wettelijke verpligting, zegt Spr. dat die verpligting dan toch bewijst welke hooge eischen op iedere gemeente met betrekking tot het onderwijs rusten, en waar kan die meer bestaan, dan in eene akademiestad? Men geeft in bedenking de minervalia te verhoogen, maar de grond daarvoor aangevoerd acht Spr. niet juist. Al de jongelieden die het gymnasium bezoeken zijn niet van dien stand, dat het hunnen ouders konvenieert de verhoogde kosten te dragen, die in de laatste jaren reeds gevorderd zijn; aan den anderen kant wordt de technische school weder ook door jonge lieden van zeer gegoede ouders bezocht. Er bestaat dus eene schoone harmonie als het stedelijk bestuur beide inrigtingen begunstigt. Het houden van kostleerlingen en geven van privaat onderwijs meent Spr., dat niet moet worden tegengegaan; men behoorlijk te zorgen dat de docenten zich altijd door onderwijs kunnen oefenen. Wat betreft de aanmerking, dat de verdeeling der 25 pct. zou strijden tegen eene goede administratie, herinnert Spr. dat hetzelfde geschiedt met de onderwijzers van de lagere scholen, en dat men begrepen heeft, dat het eene aanmoediging te meer zou zijn voor de onderwijzers, om het bezoeken van het gymnasium aan te moedigen; dat kuratoren toezigt hebben op de verdeeling acht Spr. van belang omdat zulks in verband staat met nader te maken bepalingen van huishoudelijken aard.

De heer *v. Doorn* vindt de klagt over te karige belooning, hoe welsprekend die ook werd aangeheven, niet vrij van overdrijving. Als hij de bezoldiging, die de Staat aan zijne ambtenaren toekent, vergelijkt met het inkomen, hetwelk den docenten verzekerd is, dan schijnen deze laatsten niet verongelijkt, immers zij genieten meer dan de leden van het geregtshof, van de regtbank, meer dan de hoofdofficieren bij het leger, meer dan de hoofdambtenaren bij de belastingen, er zijn zelfs maar weinig rijksambtenaren in deze stad die zoo hooge traktementen ontvangen, en bovendien hebben de docenten aan de Latijnsche school nog de gelegenheid om hunnen toestand, door het geven van bijzonder onderwijs en het waarnemen van andere betrekkingen, te verbeteren.

Vervolg in de Courant.

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.